

1. Onderwerp van de klacht: plagiaat

2. Advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van 2014:

Advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de Universiteit van Amsterdam inzake de bij schrijven van ... 2014 door ... ingediende klacht inzake vermeende schending van de wetenschappelijke integriteit door A en B

1. INLEIDING

1.1 De Commissie wetenschappelijke integriteit van de Universiteit van Amsterdam (hierna: de Commissie), bestaande uit ... (voorzitter) en ... (leden), bijgestaan door ... (secretaris), brengt bij dezen advies uit inzake de bij schrijven van ... 2014 door ... (hierna: klager), ingediende klacht inzake vermeende schending van de normen van wetenschappelijke integriteit door ... (hierna: beklagde A) en ... (hierna: beklagde B).

2. KLACHT

2.1 In het klaagschrift (met bijlagen) komt - samengevat en zakelijk weergegeven - het volgende naar voren:

2.1.1 Op ... 2014 werd klager door een derde erop geattendeerd dat er mogelijk sprake kan zijn van schending van de wetenschappelijke integriteit door beklagden. Het betreft het boek van beklagden, ... (hierna: het desbetreffende boek). Het hoofdstuk in het desbetreffende boek waarin ... (hierna: C) wordt besproken, zou zonder adequate bronvermelding grotendeels zijn ontleend aan een artikel van ... (hierna: het artikel van D) uit ... over C dat gepubliceerd is op de website ...

2.1.2 Klager heeft aan deze derde verzocht om specifiekere informatie. De additionele informatie betreft een viertal voorbeelden, waaruit de overeenkomsten tussen passages uit het desbetreffende boek en passages uit het artikel van D zouden moeten blijken. De gestelde overeenkomsten betreffen hoofdstukken ... en ... van het desbetreffende boek. Dit vormde voor klager aanleiding om het desbetreffende boek te onderwerpen aan het plagiaatdetectieprogramma Ephorus. De resultaten hiervan zijn opgenomen als bijlage bij het klaagschrift.

2.1.3 Bij e-mailbericht van ... 2014 heeft klager beklagden op de hoogte gesteld van een vermoeden van schending van de wetenschappelijke integriteit ten aanzien van het desbetreffende boek van hun hand in relatie tot het artikel van D. Klager heeft beklagden verzocht om een reactie en hen de resultaten van Ephorus ten aanzien van het desbetreffende boek doen toekomen.

2.1.4 Nadat tussen klager en beklagden tussen ... en ... 2014 een e-mailwisseling heeft plaatsgehad waarbij inhoudelijk op de zaak is ingegaan, heeft klager heeft de overige hoofdstukken ... van het

desbetreffende boek onderworpen aan Ephorus. De resultaten hiervan zijn als bijlage bij het klaagschrift opgenomen.

2.2 Klager komt op basis van het vorenstaande tot de (voorlopige) conclusie dat er sprake is van plagiaat en meent dat de omstandigheid dat het desbetreffende boek een studieboek betreft, niet impliceert dat plagiaat is toegestaan. Volgens klager is er op onzorgvuldige wijze gerefereerd en zijn tekstblokken overgenomen zonder dat deze naar de bron kunnen worden herleid. Gelet op het voorgaande heeft klager besloten de klacht aan de Commissie voor te leggen.

3. PROCESVERLOOP

3.1 Op ... 2014 heeft de Commissie het klaagschrift van ... 2014 (met bijlagen) ontvangen. De Commissie heeft de ontvangst van het klaagschrift aan klager bij schrijven van ... 2014 bevestigd. De Commissie heeft daarbij aangegeven allereerst de ontvankelijkheid van de klacht te zullen beoordelen.

3.2 Beklaagde B, woonachtig in ... , is per e-mailbericht van ... 2014 op de hoogte gesteld van de klacht.

3.3 Beklaagde B heeft de Commissie per e-mailbericht van ... 2014 medegedeeld dat hij van beklagde A had vernomen dat de onderhavige kwestie was opgelost en dat de kwestie hem en zijn wetenschappelijke integriteit niet dan wel niet rechtstreeks regardeert.

3.4 Beklaagde A is bij schrijven van ... 2014 op de hoogte gesteld van de klacht en hem is een afschrift van het klaagschrift (met bijlagen) gestuurd.

3.5 De Commissie heeft beklagde B per e-mailbericht van ... 2014 medegedeeld dat het haar onbekend is dat de onderhavige kwestie zou zijn opgelost. Voorts heeft de Commissie beklagde B medegedeeld dat het omvangrijke klaagschrift (met bijlagen) via *WeTransfer* aan hem beschikbaar zal worden gesteld.

3.6 Bij schrijven van ... 2014 heeft de Commissie aan klager en beklagde A laten weten dat zij tot het oordeel is gekomen dat de klacht ontvankelijk is. De Commissie heeft beklagde A in de gelegenheid gesteld een verweerschrift in te dienen.

3.7 De Commissie heeft beklagde B per e-mailbericht van ... 2014 laten weten dat de klacht ontvankelijk is en hem in de gelegenheid gesteld een verweerschrift in te dienen.

3.8 Bij e-mailbericht van ... 2014 heeft beklagde A een verweerschrift ingediend.

3.9 De Commissie heeft op ... 2014 en ... 2014 aan klager en beklagden schriftelijk laten weten dat zij, met gebruikmaking van artikel 9, negende lid, van de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit van Amsterdam, de termijn voor het uitbrengen van het advies met twaalf weken heeft verlengd tot en met ... 2014.

3.10 Bij schrijven van ... 2014 zijn klager en beklagden door de Commissie uitgenodigd voor de hoorzitting op ... 2014.

3.11 Op ... 2014 heeft beklagde A telefonisch kenbaar gemaakt op die datum verhinderd te zijn.

3.12 De Commissie heeft daarop een nieuwe datum, ... 2014, voorgesteld aan beklagden en aan hen medegedeeld dat de termijn voor het uitbrengen van het advies met twaalf weken is verlengd tot ... 2014.

3.13 Beklagde B heeft per e-mailbericht van ... 2014 de Commissie laten weten dat hij de klacht met beklagde A heeft besproken en diens verweer heeft doorgenomen. Beklagde B kan zich volledig vinden in het verweer dat is gevoerd door beklagde A.

3.14 Op ... 2014 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij klager en beklagde A in persoon zijn verschenen. Op dezelfde dag heeft een hoorzitting plaatsgevonden inzake de klacht jegens beklagde B waarbij klager in persoon is verschenen en beklagde B via *Skype*-verbinding de hoorzitting heeft bijgewoond. Beklagde A heeft deze hoorzitting (met goedvinden van beklagde B) in persoon bijgewoond. Van de hoorzittingen zijn zakelijke verslagen gemaakt die als bijlagen bij dit advies zijn gevoegd.

4. STANDPUNT VAN KLAGER

4.1 Klager heeft blijkens de stukken en het verhandelde ter zitting, samengevat en zakelijk weergegeven, naar voren gebracht dat beklagde A zich, mede gelet op het briefadvies *Correct Citeren* van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen van april 2014, schuldig gemaakt heeft aan plagiaat. In het desbetreffende boek zijn door beklagde A werken van derden overgenomen zonder bronverwijzing. Volgens klager kunnen er bij de schrijfwijze van een studieboek mogelijk didactische keuzes worden gemaakt, maar er zijn binnen het vakgebied van beklagden ook andere studieboeken bekend (waarin dezelfde onderwerpen worden verhandeld), waarin de wijze van bronvermelding een andere is dan die door beklagde A is gehanteerd en die naar de mening van klager wel voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Met name ten aanzien van hoofdstuk ... is klager van mening dat op een zeer slordige wijze met citeren is omgegaan.

5. STANDPUNT VAN BEKLAAGDE A

5.1 *De opzet, de wijze van totstandkoming van het desbetreffende boek en de door beklagde A gevolgde methodiek*

5.1.1 Beklagde A heeft ten aanzien van de opzet, de totstandkoming van het desbetreffende boek en de door hem gevolgde methodiek het volgende naar voren gebracht.

5.1.2 Het desbetreffende boek is een studieboek voor het ...onderwijs voor studenten Omdat het een introductie tot ... betreft, was het uitgangspunt van beklagden dat zij de belangrijkste ideeën van C, ... (hierna: E), ... en (hierna: F) in hun standaardvorm wilden weergeven. Beklagden wilden uitdrukkelijk geen nieuwe (eigen) interpretatie maken, maar zich zoveel mogelijk houden aan de algemene consensus over... Het enige 'nieuwe' aspect aan het gehele studieboek is volgens beklagde A dat ... relevant en toegankelijk wordt gemaakt voor studenten ... Een dergelijk studieboek bestond nog niet en was voor beklagden de aanleiding om het desbetreffende boek te schrijven.

5.2 Beklaagde A is van mening dat het desbetreffende boek niet het resultaat van wetenschappelijk onderzoek betreft, maar, zoals aangegeven in het voorwoord van dit studieboek, “...” is. Omdat het een studieboek en geen wetenschappelijk werk betreft, hebben beklagden, in overleg met de uitgever, er bewust voor gekozen om een andere wijze van literatuurverwijzing toe te passen dan voor wetenschappelijk werk de standaard is. Er wordt niet per tekstonderdeel verwezen naar de gebruikte bronnen omdat vrijwel altijd uit de tekst blijkt welk werk er besproken wordt. Als het om een precies citaat gaat, is de bron wel aangegeven.

5.3 In principe staat in elk hoofdstuk van het desbetreffende boek de kennis die een student moet hebben over dat onderwerp. Elke ... eindigt met een lijst van ‘*relevant readings*’, waarop de meest relevante literatuur vermeld staat. In algemene zin beschouwen beklagden een artikel of boek als ‘*relevant reading*’ als het bijdraagt aan een verdieping van het inzicht van de studenten en het hun interesse in het onderwerp vergroot. Met de lijst van ‘*relevant readings*’ hopen beklagden de interesse van studenten te stimuleren, opdat zij meer over de behandelde onderwerpen gaan lezen.

5.3.1 In de lijst van ‘*relevant readings*’ is bij elke publicatie een zeer korte beschrijving van de betreffende publicatie opgenomen. Soms hebben beklagden daarbij aangegeven waarom zij het als ‘*relevant*’ beschouwen. In het verlengde van de bedoeling bij het opzet van het boek, te weten de studenten zoveel mogelijk op authentieke wijze kennis te laten maken met ..., hebben beklagden (in overleg met de uitgever) er bewust voor gekozen om in de lijst ‘*relevant readings*’ zoveel mogelijk de originele werken van ... op te nemen en niet de beschouwingen die anderen hebben gepubliceerd met betrekking tot deze werken. Hiermee worden studenten die zich willen verdiepen in de ideeën van ... gestimuleerd om zoveel mogelijk de originele bronnen te raadplegen.

5.4 Het desbetreffende boek bevat ... hoofdstukken. Beklaagde A acht het van belang te vermelden en te benadrukken dat de verdeling van eerste auteurschap van de hoofdteksten als volgt is geweest: hij heeft de eerste versie van de hoofdstukken ... tot en met ... geschreven en beklagde B de eerste versie van de hoofdstukken ... tot en met ... Beklaagde B heeft commentaar op zijn tekst gegeven. Beklaagde B heeft daarbij uitsluitend gekeken naar de inhoudelijke behandeling van de hoofdstukken ... en ... en was verder niet op de hoogte van de werkwijze van beklagde A.

5.5 De problematiek richt zich volgens beklagde A vooral op de twee hoofdteksten - en dus niet de ... - van de hoofdstukken ... en ...

5.5.1 In hoofdstuk ... en hoofdstuk ... van het desbetreffende boek worden de twee meest bekende ... werken besproken: ‘...’ en ‘...’. Bij de hoofdteksten staan geen auteurs vermeld. De hoofdstukken ... en ... wijken qua opzet af van de andere hoofdstukken in het boek, omdat in deze twee hoofdstukken slechts enkele werken van telkens één (C) of twee (E en F) ... worden besproken.

Hoofdstuk ...

5.6 Bij het schrijven van hoofdstuk ... wilde beklagde A – naar eigen zeggen – geen eigen interpretatie van ... geven, maar de standaardvisie op het werk van ... zo authentiek, helder en duidelijk mogelijk overbrengen aan de studenten. Beklaagde A wilde daarom zo dicht mogelijk bij de originele bron (C) blijven.

5.6.1 Voor het schrijven van hoofdstuk ... heeft beklagde A het artikel van D gekozen als ‘uitgangspunt’. Beklaagde A heeft eerst gekeken welke onderdelen van dit artikel relevant waren

voor het hoofdstuk over C, en vervolgens heeft hij deze onderdelen naast het werk van C zelf gelegd en geverifieerd. Alhoewel D goede samenvattingen geeft van belangrijke ideeën van C, heeft hij volgens beklagde A soms een eigen terminologie gebruikt. Hierdoor geeft hij naar de mening van beklagde A een onjuiste weergave van enkele van C's kernideeën. Beklaagde A heeft in bijlage 1 bij zijn reactie aan X van ... 2014, '...' de verbeteringen geduid die hij heeft aangebracht ten opzichte van de samenvattingen van D en een toelichting hierop gegeven.

5.6.2 Daarna heeft beklagde A deze, door hem verbeterde samenvatting, als vertrekpunt genomen om de hoofdtekst van dit hoofdstuk uit te schrijven, onder andere door te citeren uit C's eigen werk en door andere literatuur in dit hoofdstuk te verwerken. Door deze andere literatuur in dit hoofdstuk te verwerken, wilden beklagden bruggen slaan naar de andere hoofdstukken.

5.6.3 Alhoewel beklagde A van D's artikel is uitgegaan, heeft hij er in het boek niet naar verwezen. De reden daarvoor was dat het artikel niet voldeed aan de criteria van hem en beklagde B van '*relevant reading*', zoals hiervóór beschreven. Beklaagden wilden stimuleren dat studenten met meer belangstelling voor de ideeën van C, zijn werk zelf zouden gaan lezen. Het was niet de bedoeling om in hoofdstuk ... de stem van D te laten doorklinken, maar juist de stem van C. Daarom bevat de lijst met '*relevant readings*' voornamelijk werken van C en is het artikel van D daarin niet opgenomen.

Hoofdstuk ...

5.7 Voor het schrijven van de hoofdtekst in hoofdstuk ... over E heeft beklagde A ervoor gekozen om zo dicht mogelijk bij de formulering van E zelf te blijven. Hij heeft '...' van E voor het desbetreffende boek verwerkt. Omwille van de leesbaarheid heeft beklagde A hierbij niet precies aangegeven welke formuleringen van E afkomstig zijn. Het is naar de mening van beklagde A duidelijk dat zijn ideeën en werk besproken worden, en het continue verwijzen naar de werken van E zou de leesbaarheid niet bevorderen.

Verweer

5.8 Toen beklagde A op ... 2014 een e-mailbericht van klager ontving met als bijlage de Ephorus-resultaten van de hoofdstukken ... en ..., is hij geschrokken van de gebleken overlap van de teksten uit beide hoofdstukken en die van allerlei internetbronnen. Beklaagde A kwam tot zijn verrassing en schrik erachter dat hij onbewust en onopzettelijk te veel van het artikel van D over C had overgenomen in hoofdstuk ..., zonder dat hij naar deze bron heeft verwezen. Beklaagde A onderkent dat dit onverlet laat dat hij de omvang had moeten controleren van de oorspronkelijk tekst van D die nog steeds aanwezig was in de uiteindelijke tekst van het desbetreffende boek. Beklaagde A brengt naar voren dat als hij dat destijds wel had gedaan, hij ofwel expliciet naar het artikel van D zou hebben verwezen ofwel de tekst over C's ideeën, waarover hij al ... jaar college geeft, veel meer zou hebben uitgeschreven in zijn eigen bewoordingen. Beklaagde A erkent dat hij (retrospectief), gelet op de - zonder bronvermelding - overgenomen tekstgedeelten van het artikel van D, onvoldoende recht heeft gedaan aan de wetenschappelijke belangen van D.

5.8.1 Beklaagde A brengt naar voren dat het in het algemeen lastig is om aan te tonen dat een gemaakte fout onopzettelijk en onbewust gebeurd is. Het enige dat hij in dit verband kan aanvoeren, is dat ... wereldwijd de meest gebruikte bron is om goede en verantwoorde artikelen te vinden over

allerlei Het ligt dan ook voor de hand dat artikelen van voornoemde ... die door docenten en studenten worden gebruikt als aanvulling op het studieboek, zeker als het gaat om onderwerpen zoals de ideeën van C. Doordat beklagde A al ... jaar college over C geeft, heeft hij niet doorgehad hoezeer hij de tekst van D heeft overgenomen. Dat had volgens hem niet mogen gebeuren.

5.8.2 Omdat beklagde A na zijn reconstructie van hoe de hoofdstukken tot stand waren gekomen inzag dat de auteursrechten van D waren geschaad, heeft hij op ... 2014 een e-mailbericht verstuurd naar D en de uitgever, om beiden op de hoogte te brengen van de door hem gemaakte fout. Op ... 2014 werd het ... uit de verkoop gehaald en werd er een plan van actie opgesteld. Na onderling overleg zijn beklagde A, D en de uitgever tot de volgende overeenstemming gekomen: 1) de boeken die nog in voorraad zijn worden vernietigd, 2) in de nieuwe oplage wordt D expliciet als medeauteur van hoofdstuk ... genoemd en wordt D expliciet vermeld ... als een van de medeauteurs, 3) op de copyrightpagina wordt expliciet vermeld dat de copyrights van hoofdstuk ... behoren bij beklagde A en D en 4) D ontvangt ... van de royalty's, inclusief die van alle boeken die tot nu toe verkocht zijn. Deze ...% worden afgetrokken van de royalty's die beklagde A ontvangen heeft en nog zal ontvangen.

6. STANDPUNT BEKLAAGDE B

6.1 Beklagde B heeft verklaard dat hij volledig is geïnformeerd over de klacht en het verweer dat beklagde A dienaangaande heeft gevoerd. Beklagde B bevestigt, zoals reeds door beklagde A naar voren is gebracht, dat beklagde A de eerste auteur is van de hoofdstukken van de hoofdstukken ... tot en met ... en dat hij zelf de eerste auteur is van de hoofdstukken van de overige hoofdstukken ... tot en met Als eerste schrijvers hebben hij en beklagde A hoofdstukken geconcipeerd die zij vervolgens met elkaar hebben besproken. Hij was echter niet op de hoogte van de werkwijze van beklagde A ten aanzien van bronvermelding. De wijze van bronvermelding was geen onderwerp dat tussen hem en beklagde A bij het bespreken van elkaars concepten van de hoofdstukken aan de orde kwam. Beklagden beoogden zoveel mogelijk één verhalende stem te laten doorklinken in het gehele desbetreffende boek.

6.2 De uitgever heeft beklagden bij het schrijven van het desbetreffende boek veel vrijheid gegeven ten aanzien van de behandelde onderwerpen en geen specifieke aanwijzingen gegeven ten aanzien van de wijze van bronvermelding.

6.3 De klacht heeft volgens beklagde B specifiek betrekking op de hoofdstukken van de hoofdstukken die door beklagde A zijn geschreven. Desgevraagd heeft beklagde B naar voren gebracht dat naar zijn mening de door beklagde A geschreven hoofdstukken voor de hoofdstukken ... tot en met ... een accurate weergave vormen van de onderwerpen, zoals die worden behandeld binnen hun vakgebied. Hij had geen enkele reden tot twijfel of zorg ten aanzien van de originaliteit van de teksten die door beklagde A werden geschreven.

6.4 Totdat hij bekend raakte met de klacht, was beklagde B er niet van op de hoogte dat een zekere D een artikel heeft geschreven met een vergelijkbare tekst als de tekst die beklagde A heeft geschreven over C noch dat het desbetreffende artikel van D blijkbaar de onderliggende bron vormde van de teksten van beklagde A. Beklagde B is niet bekend met D noch met zijn werk.

6.5 Beklaagde B is van oordeel dat, hij en beklagde A, als co-auteurs van het desbetreffende boek gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen voor het desbetreffende boek in zijn geheel, alhoewel er door de onderlinge taakverdeling sprake is van een indirecte verantwoordelijkheid van hem ten aanzien van de hoofdstukken die door beklagde A zijn geschreven.

7. BEVINDINGEN VAN DE COMMISSIE

7.1 Algemene opmerkingen en toetsingskader

7.1.1 De Commissie onderzoekt klachten over (een vermoeden van) schending van wetenschappelijke integriteit begaan door een medewerker van de Universiteit van Amsterdam en brengt daarover advies uit aan het College van Bestuur.

7.1.2 De Commissie is niet bevoegd te oordelen over (civielrechtelijke) schendingen van het auteursrecht, die bovendien niet bepalend zijn voor de vraag of de wetenschappelijke integriteit is geschonden. Haar taak is beperkt tot het onderzoeken van klachten over (een vermoeden van) schending van de wetenschappelijke integriteit. De Commissie zal zich derhalve hiertoe beperken zonder een oordeel te geven over een eventuele inbreuk op het auteursrecht.

7.1.3 De Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit van Amsterdam van 1 september 2013, vastgesteld op 10 december 2013 (besluitnummer 2013cb0471), definieert een schending van de wetenschappelijke integriteit als handelen of nalaten in strijd met de principes van goed wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, zoals uitgewerkt in de VSNU Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening 2004, aangepast in 2012, en de ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity 2011.

7.1.4 Het vaststellen van en de omgang met een schending van wetenschappelijke integriteit dient bovendien zorgvuldig te gebeuren. Zo is vastgelegd in de ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity 2011:

"The response must be proportionate to the seriousness of the misconduct: as a rule it must be demonstrated that the misconduct was committed intentionally, knowingly or recklessly. Proof must be based on the preponderance of evidence. Research misconduct should not include honest errors or differences of opinion."

7.1.5 De Commissie zal, gelet op de klacht, de handelwijze van beklagden onderzoeken tegen de achtergrond van de principes van goed wetenschappelijk onderzoek. Zo kent de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening het principe van "zorgvuldigheid" dat in de artikelen 1.3 (plagiaat), artikel 1.4 (auteurschap) en artikel 1.5 (zorgvuldigheid jegens collega's en studenten) wordt uitgewerkt. Deze artikelen luiden:

"1.3 Door correcte bronvermelding wordt duidelijk gemaakt dat er niet gepronkt wordt met andermans veren. Dit geldt ook voor informatie die van het internet wordt gehaald.

1.4 Auteurschap wordt erkend. In het vakgebied gebruikelijke regels worden daarbij nageleefd.

1.5 Zorgvuldigheid beperkt zich niet tot informatieoverdracht, maar strekt zich ook uit tot de relaties tussen wetenschapsbeoefenaren onderling en met studenten."

7.1.6 De ALLEA European Code of Conduct kent het principe van *fairness* dat als volgt wordt omschreven:

“Fairness, in providing proper references and giving due credits to the work of others, in treating colleagues with integrity and honesty.”

7.1.7 Het briefadvies *Correct Citeren* van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen van april 2014 beoogt een nauwkeuriger toetsingskader te bieden voor de interpretatie en beoordeling van hergebruik van eerder gepubliceerd materieel.

“[A.2] Hergebruik van materiaal van anderen zonder bronvermelding

Een citaat zonder adequate bronvermelding wordt beschouwd als plagiaat: een ernstige vorm van wetenschappelijk wangedrag. De negatieve effecten van plagiaat zijn:

- *Het verstoort rechtvaardig eerbetoon (te weinig aan de oorspronkelijke auteur, te veel aan de plagiator);*
- *Het misleidt publiek en uitgever omtrent de originaliteit van het gebodene en schaadt daarmee het vertrouwen in de wetenschap;*
- *Het verstoort de transparantie van de inhoud van de wetenschap in die zin dat de genese van ideeën niet goed getraceerd kan worden, maar heeft geen ernstige effecten op de inhoud van de wetenschap zelf en wordt daardoor doorgaans als minder ernstig gezien dan de twee andere ‘klassieke’ vormen van RM (Research Misconduct, Commissie): vervalsen en verzinnen*

Plagiaat in de zin van hergebruik van teksten of ideeën van anderen zonder adequate bronvermelding geldt als RM (Research Misconduct, Commissie), maar de beoordeling ervan, en het vaststellen van sancties, moet wel rekening houden met de omvang, frequentie en context. Zo kunnen andermans ideeën op zeker moment gemeengoed worden en dan ook als zodanig gepresenteerd worden. Geraadpleegde deskundigen zijn geneigd ‘kleine’ gevallen eerder te markeren als QRP (Questionable Research Practices, Commissie) dan RM (Research Misconduct, Commissie). Zelfs plagiaat lijkt dus geen zwart-wit kwestie.”

7.1.8 Voornoemde kaders structureren de werkwijze van de Commissie, maar betreffen geen ‘spelregels’ die na de veronderstelde gedragingen en/of handelwijze zijn opgesteld.

Beoordeling van de klacht

Omvang

7.2 Ten aanzien van de omvang van de klacht heeft klager, desgevraagd, tijdens de hoorzitting naar voren gebracht dat zijn klacht betrekking heeft op het desbetreffende boek in zijn geheel, en niet uitsluitend op de hoofdstukken ... en ..., waarin blijkens de resultaten van het Ephorus-onderzoek, de meeste markeringen te vinden zijn. Voorts heeft klager aangegeven dat de klacht uitsluitend betrekking heeft op beklagden (wiens namen op het desbetreffende boek als auteurs zijn vermeld) en niet op anderen die een bijdrage hebben geleverd aan het desbetreffende boek. Klager heeft aangegeven dat uitsluitend het desbetreffende boek onderwerp vormt van zijn klacht en niet tevens andere werken van beklagden.

Status desbetreffende boek

7.3 Allereerst ziet de Commissie zich gesteld voor de beantwoording van de vraag of het desbetreffende boek, zijnde een studieboek voor het ...onderwijs, een werk betreft waarvoor de normen van wetenschappelijke integriteit gelden. Anders dan beklagde A is de Commissie van oordeel dat het desbetreffende boek dient te worden gekwalificeerd als een wetenschappelijk werk, waarvoor de normen van wetenschappelijke integriteit gelden.

7.3.1 Hiertoe overweegt de Commissie dat in de ... van het desbetreffende boek naar voren komt dat het desbetreffende boek niet louter beschrijvend van aard is, het desbetreffende boek wetenschappelijke aspecten kent en dat beklagde A bovendien tijdens de hoorzitting desgevraagd heeft geantwoord dat hij het desbetreffende boek op zijn lijst van wetenschappelijke output heeft vermeld. Tevens overweegt de Commissie in dit kader dat de verschillende aard van teksten van bijvoorbeeld een studieboek enerzijds en een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift anderzijds overigens niet afdoet aan het feit dat te allen tijde de regels omtrent bronvermelding zorgvuldig in acht dienen te worden genomen. Weliswaar kan de wijze van bronvermelding per categorie werk verschillen, maar verwijzingen naar de teksten die zijn ontleend aan derden kunnen nimmer geheel worden weggelaten. Bovendien is de Commissie van mening dat aan de UvA werkzame wetenschappers, zoals beklagde A, zichzelf geen lagere maatstaven van wetenschappelijke integriteit mogen aanleggen dan die de UvA aan haar studenten stelt.

Kwalificatie handelwijze beklagden

7.4 De vraag die nu door de Commissie dient te worden beantwoord, is welke kwalificatie aan de handelwijze van beklagde A en beklagde B dient te worden gegeven.

Overwegingen van de Commissie ten aanzien van beklagde A

7.4.1 Het desbetreffende boek bevat ... hoofdstukken. Beklagde A is de eerste auteur van de hoofdteksten van de hoofdstukken .. tot en met ... van het desbetreffende boek. Beklagde A heeft naar voren gebracht dat beklagde B uitsluitend heeft gekeken naar de inhoudelijke behandeling van deze hoofdstukken en verder niet op de hoogte was van zijn werkwijze.

7.4.2 Uit de-scans blijkt ten aanzien van de hoofdstukken ... tot en met ... van het desbetreffende boek het volgende:

Hoofdstuk ...: een totaalscore van 6%

Hoofdstuk ... : een totaalscore van 17%

Hoofdstuk ...: een totaalscore van 28%

Hoofdstuk ...: een totaalscore van 22%

7.4.3 De Commissie zal zich (gelet op de Ephorus-resultaten), voor wat betreft beklagde A, richten op de hoofdstukken ... tot en met ...

7.4.4 De Commissie stelt vast dat in de hoofdstukken ... tot en met ... van het desbetreffende boek vele passages uit het artikel van D door beklagde A nagenoeg op de voet zijn gevolgd zonder dat op enigerlei wijze daarnaar is verwezen. Ook vertonen zinsdelen woordelijke overeenkomst met andere internetbronnen, zonder dat daarnaar wordt verwezen. Wat het

artikel van D betreft, betreffen de verschillen slechts geringe tekstuele wijzigingen, waarvan niet gezegd kan worden dat daarmee de essentie en het gedachtegoed van het artikel van D niet meer doorklinken en niet meer door beklagde A worden weergegeven. Ter illustratie volgen hierna een aantal passages uit het artikel van D en de daarmee overeenkomende passages uit hoofdstuk ... van het desbetreffende boek:

- De zin uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De zin uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De zin uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De passage uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De passage uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De zin uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De zin uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”
- De passage uit het artikel van D “...” heeft beklagde A in het desbetreffende boek gewijzigd in: “...”

7.4.5 Ten aanzien van de hoofdstukken..., ... en ... van het desbetreffende boek volgen hierna ter illustratie een aantal tekstpassages van de originele (internet)bronnen waaraan beklagde A zonder bronvermelding teksten heeft ontleend, gevolgd door de overeenkomende tekstpassages in het desbetreffende boek.

- “...”
- “...”
- “...”
- “...”
- “...”
- “...”

7.4.6 Gelet op de aard van de verschillen in de tekstpassages heeft de Commissie zich niet aan de indruk kunnen onttrekken dat beklagde A het artikel van D in hoofdzaak slechts heeft

geredigeerd, daarbij in het midden latend of dit al dan niet opzettelijk en/of bewust is gebeurd. De Commissie merkt in dit kader op dat een geredigeerde wetenschappelijke tekst het geestelijke voortbrengsel blijft van degene, wiens tekst wordt geredigeerd. Dit brengt met zich dat het wetenschappelijk werk van de oorspronkelijke auteur op enigerlei wijze door de redacteur kenbaar en herkenbaar dient te worden gemaakt. In de herkenning van het originele werk door de lezer ligt de erkenning van het werk van de oorspronkelijke auteur besloten. Het vorenstaande geldt evenzeer voor de tekstpassages die beklaagde A heeft ontleend aan de onderliggende originele teksten van de ... (zoals C). Beklaagde A had bij het citeren uit andermans werk dit voor de lezer kenbaar moeten maken door de geciteerde tekstpassages te voorzien van aanhalingstekens en de geparafraseerde tekstpassages van bronvermelding dienen te voorzien, hetzij door gebruikmaking van voetnoten, hetzij door een verwijzing in de tekst zelf. Ook uit de redactie van de tekst kan duidelijk blijken dat de tekst niet ontleend is van ... Uit de eerste zin van hoofdstuk ... van het desbetreffende boek: "...” kan tevens worden afgeleid dat deze tekst niet afkomstig is van C zelf.

7.4.7 Beklaagde A heeft naar voren gebracht dat in overleg met beklaagde B en de uitgever er bewust voor gekozen is om zoveel mogelijk bij de originele bron te blijven en op het desbetreffende boek een andere wijze van literatuurverwijzing toe te passen dan voor wetenschappelijk werk de standaard is. Hiermee beoogden beklaagden en de uitgever, het desbetreffende boek (zijnde een studieboek voor het ...onderwijs), zoveel mogelijk leesbaar te maken voor studenten. Ook heeft beklaagde A naar voren gebracht dat het een bewuste keuze is geweest om in de lijst van '*relevant readings*' zoveel mogelijk de originele werken van de besproken ... op te nemen. Om deze reden is het artikel van D niet op de lijst van '*relevant readings*' opgenomen, maar het werk van C zelf.

7.4.8 De hiervóór weergegeven uitleg van beklaagde A ten aanzien van de gemaakte keuzes levert naar het oordeel van de Commissie geen valide argument op om de vereiste zorgvuldigheid, die bij wetenschappelijke publicaties dient te worden nageleefd, door op transparante wijze recht te doen aan de wetenschappelijke werken van anderen (waarvan men tekstgedeelten heeft ontleend) en deze te erkennen en herkenbaar tot uiting te brengen, niet in acht te nemen. Dat de gemaakte keuzes in overleg met beklaagde B en de uitgever zouden zijn gemaakt, ontslaat beklaagde A niet van zijn eigen verantwoordelijkheid in dezen. In gevallen van plagiaat of auteurschap geven overigens niet de subjectieve bedoelingen van wetenschapsbeoefenaren de doorslag (omdat die achteraf vaak moeilijk zijn vast te stellen), maar de objectief vast te stellen teksten en (het gebrek aan) bronvermelding.

7.4.9 Het is overigens onbegrijpelijk dat, nu beklaagde A eerder naar voren heeft gebracht dat hij, in verband met didactische overwegingen, er bewust voor heeft gekozen om zoveel mogelijk bij de originele teksten van ... te blijven, hij zelf bij het schrijven van het desbetreffende boek niet de originele bronnen van ... maar secundaire werken tot uitgangspunt heeft genomen.

7.4.10 Beklaagde A heeft erkend dat hij de vereiste zorgvuldigheid ten aanzien van bronvermelding jegens D niet in acht heeft genomen door in de beschrijving van ... in feite grote delen van het artikel van D (met geringe wijzigingen) over te nemen. In de herinnering van beklaagde A echter, was hij bij het schrijven van het hoofdstuk over C veel verder van het artikel van D weggeraakt dan - achteraf gezien - daadwerkelijk het geval was. Alhoewel beklaagde A heeft betoogd dat van opzet van zijn kant geen sprake is geweest, is de Commissie van oordeel dat, gelet op de omvang en de intensiteit van de overgenomen teksten zonder bronvermelding,

er sprake is van aan beklagde A te verwijten onjuiste en niet te rechtvaardigen wijze van handelen.

7.4.11 Samengevat volgt uit het hiervóór overwogene dat beklagde A met het desbetreffende boek zich schuldig heeft gemaakt aan schending van de wetenschappelijke integriteit. Beklagde A heeft de principes van zorgvuldig wetenschappelijk handelen onvoldoende in acht genomen en daarmee onvoldoende recht gedaan aan de werken van anderen waaraan hij tekstpassages heeft ontleend. In dit verband acht de Commissie het tevens van belang te benadrukken dat beklagde A, als ... aan de Universiteit van Amsterdam, jegens studenten ook een voorbeeldfunctie heeft ten aanzien van adequate bronvermelding.

Overwegingen ten aanzien van beklagde B

7.5 Beklagde B is de eerste auteur van de hoofdtteksten van de hoofdstukken ... tot en met ... van het desbetreffende boek. De hoofdtteksten van de overige hoofdstukken van het desbetreffende boek zijn geschreven door beklagde A. Uit de ...-scans blijkt ten aanzien van de hoofdstukken ... tot en met ... het volgende:

Hoofdstuk ... : een totaalscore van 1%

Hoofdstuk ... : een totaalscore van 0%

Hoofdstuk ... : een totaalscore van 3%

7.5.1 De Commissie stelt na onderzoek van de onder de 1% en 3% geschaarde gevallen vast dat ten aanzien van de hoofdtteksten van de hoofdstukken ... tot en met ... van het desbetreffende boek er geen aanknopingspunten zijn voor het oordeel dat beklagde B de vereiste zorgvuldigheid niet in acht heeft genomen. Het voorgaande betreft dat gedeelte van het desbetreffende boek waarvoor beklagde B als eerste auteur een directe verantwoordelijkheid draagt.

7.5.2 Beklagde B presenteert zich, tezamen met beklagde A, tevens als co-auteur van het desbetreffende boek.

7.5.3 De Commissie stelt voorop dat, hoewel als formeel uitgangspunt dient te gelden dat iedere co-auteur van een boek tezamen met de andere auteur(s) de verantwoordelijkheid draagt voor het boek als geheel, de aan de orde zijnde vraag is of beklagde B zelf de principes van goed wetenschappelijk onderzoek heeft geschonden.

7.5.4 Beklagde B heeft naar voren gebracht dat de hoofdstukken ... tot en met ... "...". Beklagde A heeft bevestigd dat beklagde B tijdens de *review* van zijn teksten uitsluitend heeft gekeken naar de inhoudelijke behandeling van de hoofdstukken ... tot en met ... en verder niet op de hoogte was van diens werkwijze. Beklagde B heeft voorts verklaard dat hij niet vermoedde en geen enkele reden had om te vermoeden dat beklagde A bij het schrijven van diens teksten in feite grote delen van het artikel van D (met geringe wijzigingen) zonder bronvermelding heeft overgenomen. Beklagde B heeft ook naar voren gebracht dat hij (het werk van) D niet kende. Beklagde B heeft voorts verklaard dat hij ook overigens geen aanleiding had te vermoeden dat beklagde A de principes van goed wetenschappelijk onderzoek zou hebben geschonden en dat dit, althans deze mogelijkheid, hem eerst na de klacht is gebleken.

7.5.5 De Commissie overweegt hierover als volgt. Uit niets blijkt dat beklaagde B op de hoogte was van het ongeoorloofd gebruik van andermans teksten door beklaagde A. In de stukken en het verhandelde tijdens de hoorzitting is naar voren gekomen dat beklagden en de uitgever onderling geen expliciete afspraken hadden gemaakt over bronvermelding en dat dit tijdens de *review* van elkaars teksten ook niet aan de orde kwam. De Commissie ziet geen reden om niet aan te nemen dat beklaagde B tijdens de *review* van de teksten van beklaagde A uitsluitend heeft gekeken naar de inhoudelijke behandeling van de hoofdstukken ... tot en met ... en verder niet op de hoogte was van diens werkwijze. Ook is de Commissie niet is gebleken dat D in dezen een autoriteit is met wiens werk beklaagde B bekend had moeten zijn.

7.5.6 Gelet op het vorenstaande is de Commissie van oordeel dat beklaagde B niet zelf de principes van goed wetenschappelijk onderzoek heeft geschonden.

8. CONCLUSIE VAN DE COMMISSIE

8.1 De Commissie komt op grond van de bevindingen tot de conclusie dat er sprake is van schending van de normen van wetenschappelijke integriteit door beklaagde A.

8.2 De Commissie komt op grond van de bevindingen tot de conclusie dat er geen sprake is van schending van de normen van wetenschappelijke integriteit door beklaagde B.

9. ADVIES

9.1 De Commissie adviseert het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam de klacht, voor zover die betrekking heeft op beklaagde A gegrond te verklaren.

9.2 De Commissie adviseert het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam de klacht, voor zover die betrekking heeft op beklaagde B ongegrond te verklaren.

Namens de Commissie Wetenschappelijke Integriteit,

...

voorzitter

3. Advies LOWI

Betrokkenen hebben het LOWI niet om advies verzocht over het aanvankelijk oordeel van het College van Bestuur. Om deze reden is er geen advies van het LOWI.

4. Definitief oordeel College van Bestuur d.d. 16 februari 2015

HET COLLEGE VAN BESTUUR VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM;

gezien:

- het klaagschrift van ..., (hierna: klager), d.d. ...2014, inzake mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit door A en B (hierna: beklagden);
- het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit d.d. ... 2014 (met bijlagen);
- alle op de zaak betrekking hebbende stukken;

overwegende:

- dat de Commissie Wetenschappelijke Integriteit heeft geadviseerd de klacht jegens A gegrond te verklaren;
- dat de Commissie Wetenschappelijke Integriteit heeft geadviseerd de klacht jegens B ongegrond te verklaren;
- dat het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit zorgvuldig tot stand is gekomen;
- niet is gebleken dat klager en/of beklaagden het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit heeft verzocht advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College van Bestuur;

BESLUIT:

- het aanvankelijk oordeel op de klacht van ... 2014 (besluitnummer ...) te bevestigen als definitief oordeel (als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit van Amsterdam, vastgesteld op 10 december 2013, besluitnummer 2013cb0471) en de klacht van ..., jegens A gegrond te verklaren;
- het aanvankelijk oordeel op de klacht van ... 2014 (besluitnummer ...) te bevestigen als definitief oordeel (als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit van Amsterdam, vastgesteld op 10 december 2013, besluitnummer 2013cb0471) en de klacht ..., jegens B ongegrond te verklaren.

Het College van Bestuur,

...
voorzitter